

Nad knihou W. Kaspera *Milosrdenstvo. Základný pojem evanjelia – kľúč ku kresťanskému životu*

Milosrdenstvo je životný postoj

V oktáve Nedele Božieho milosrdenstva a v príprave na mimoriadne jubileum Svätého roku milosrdenstva vyšla v Spolku svätého Vojtecha dielo zaujímavá kniha, ktorá sa zaoberá práve Božím milosrdenstvom.

Téma milosrdenstva málokedy rezonovala tak silno ako v 20. a 21. storočí. V posledných desaťročiach sa spája predovšetkým s videniami a posolstvami poľskej rehoľníčky sv. Faustíny Kowalskej. Ako však potvrdzuje fundovaná teologická štúdia nemeckého kardinála Waltera Kaspera, téma Božieho milosrdenstva je hlboko teologická a zároveň teologicky iba málo spracovaná. Aj to bol dôvod, prečo sa dogmatický teológ a bývalý prefekt Kongregácie na podporu jednoty kresťanov rozhodol tejto téme venovať vedecky.

AKTÍVNA ČINNOSŤ

Pojem *milosrdenstvo* sa v hebrejčine vyjadruje slovom *rachamim*. V preklade ide o milosrdenstvo, o súcitnú lásku, ktorá je typická pre materinskú lásku. Milosrdenstvo je však aj *chesed*, čiže verná láska, ktorá je typická pre otcovskú lásku.

Podľa Kaspera byť milosrdný znamená mať otvorené srdce pre núdznych, byť pozorný voči bližnému, vidieť utrpenie ľudí, ich zranenia a potreby. Byť milosrdný znamená chodiť po svete s otvorenými očami a nezarádiť sa do prúdu „*globálnej indiferentnosti*“, o ktorom hovoril aj pápež František.

Milosrdenstvo podľa W. Kaspera nie je iba obyčajný súcit, ktorý ostáva pri cte, ale je to životný postoj, aktívna čnosť. Milosrdenstvo nepohýna iba srdce, ale aj ruky a nohy. Káže nám vstať a vykročiť v ústrety bližnému, pomáhať mu ako milosrdný Samaritán, ktorý sa pre svojho bližného neváhal zohnúť do prachu ciest, dotknúť sa jeho rán, zaplatiť hostinskému, aby sa o neho postaral a pomohol mu.

SPRAVDLIVOSŤ

No milosrdný Samaritán urobil viac, ako si vyžadovala spravodlivosť, lebo milosrdenstvo je najvyšším prejavom spravodlivosti, je najdokonalejšou rea-

lizáciou spravodlivosti. Podľa Kaspera je spravodlivosť minimom milosrdenstva, je minimom toho, čo sme povinní dať tomu druhého preto, lebo má na to právo – aj keď často nedávame ani toto.

Milosrdenstvo nestojí proti spravodlivosti, ale ju predpokladá a prevyšuje; je naplnením spravodlivosti. Kardinál opäť predkladá ako príklad milosrdného Samaritána, ktorý nebol povinný zaplatiť za starostlivosť o svojho bližného, ale išiel ďalej, lebo milosrdenstvo dáva viac ako spravodlivosť.

A práve takýto postoj mení svet. Svet, v ktorom vládne iba spravodlivosť, je chladný, mrazivý. Autor podmanivo opisuje tento antagonizmus, s ktorým bojovali mnohí učenci a svätci minulosti i moderných čias. Nemohol nespomenúť Tomáša, Augustína či Ambróza, ale ani celú plejádu tých, ktorí sa v živote vážne zmietať obavamami o svoju spásu.

OHĽASOVANIE

Prvoradou úlohou Cirkvi je ohlasovať posolstvo o Božom milosrdenstve. Kasperova kniha veľmi vhodne zapadá do doby, keď Cirkev stojí pred závažným problémom, ako novým spôsobom ohlasovať posolstvo o Bohu ľudom, z ktorých mnohí žijú tak, akoby Boha nebolo, alebo sa zmietajú v telesnej a duchovnej bide. Nová evanjelizácia si vyžaduje predovšetkým ohlasovanie a preukazovanie Božieho milosrdenstva, ktoré vedie ku konverzii. Žiaľ, nemilosrdnými postojmi mnohí tí, ktorých stavovskou povinnosťou bolo a je prejavovať milosrdenstvo, vyhánali a ešte aj dnes vyhánajú ľudí z kostolov a spovedníc.

Kardinál Kasper verí, že jeho slová sa stanú pre mladšiu generáciu teológov podnetom, aby „objavili“ Božie milosrdenstvo a budovali „*kultúru milosrdenstva*“ v časoch, ktoré kladú pred teológiu ťažké otázky: Čo znamená veriť v milosrdného Boha? Ako možno zlačiť utrpenie nevinných s Božím milosrdenstvom? Ako možno zlačiť Božie milosrdenstvo s Božou spravodlivosťou? Aké dôsledky má posolstvo o milosrdenstve pre Cirkev?

VÝZVA

W. Kasper sa svojou knihou o milosrdenstve zaradil medzi autorov, ktorí vyzývajú na radikálne prežívanie evanjelia. Vyzýva k návratu ku koreňom, k veľkej tradícii Cirkvi, reprezentovanej toľkými svätými. Tak ako je náročná cesta nasledovania Krista v evanjéliu, takisto náročná je aj cesta milosrdenstva. Autor pripomína, že milosrdenstvo je životný štýl, pretkaný skutkami telesného a duchovného milosrdenstva, ktorých obsah sa v súčasnom svete stále väčšmi rozširuje. Kto len raz v živote zakúsil, čo znamená stretnúť sa s Božím milosrdenstvom, často prejavovým prostredníctvom milosrdného človeka, bude vždy presvedčený, že ide o premieňajúcu skúsenosť, o najsilnejší impulz ku konverzii. Svedčí o tom aj súčasná „*atmosféra milosrdenstva*“ navodená pápežom Františkom, ktorý svojím ohlasovaním milosrdenstva oslovil nespočetné zástupy jednotlivcov v Cirkvi i mimo nej a svojimi slovami plnými milosrdenstva uzdravuje zlomených srdcom.

Kniha Waltera Kaspera predstavuje vademékum božského i ľudského. Poskytuje bohatý teologický kontext pre všetkých, ktorých sa milosrdenstvo „*týka*“, aby túto tému v Roku milosrdenstva ďalej rozvíjali. Zároveň pomenúva aj pomýlené postoje a skutky v živote spoločnosti i Cirkvi, čím vyzýva na dôkladné spytovanie svedomia.

Táto kniha si žiada zaujať postoj. Téma milosrdenstva totiž prináša do života Cirkvi novú jar. Ale ako to kardinál Kasper povedal v jednom rozhovore, pre mnohých to nebude nová jar, ale „*studená sprcha*“.

IVAN ŠULÍK

